

Jak powstaje Wikipedia – największa wolna encyklopedia internetowa?

Agnieszka Kwiecień,
Stowarzyszenie
Wikimedia Polska,
WCSS

Plan

D O L N O Ś L Ą S K I F E S T I W A L N A U K I

- Co to jest Wikipedia?
- Historia w pigułce
- Cechy szczególne
- Kto zarządza Wikipedią?
- Serwery, czyli gdzie to się mieści?
- Oprogramowanie
- Kto tworzy Wikipedię?
- Pięć filarów, zasady i zalecenia
- Czym Wikipedia nie jest?
- Statystyki
- Wandalizmy i inne problemy
- Metody kontroli
- Jak korzystać z Wikipedii?

Co to jest Wikipedia ?

D O L N O Ś L Ą S K I F E S T I W A L N A U K I

- **Wikipedia** to wielojęzyczny projekt internetowej encyklopedii o wolnej treści. Działa w oparciu o oprogramowanie wiki, dzięki czemu pozwala na edycję każdemu użytkownikowi odwiedzającemu stronę. Słowo Wikipedia to połączenie wyrazów *wiki* i *encyklopedia*.
- **Motto** Wikipedii to „*wolna encyklopedia, którą każdy może edytować*”
- **Licencja** GNU FDL
- **Dostępna on-line:** <http://pl.wikipedia.org>

Historia w pigułce

D O L N O Ś L Ą S K I F E S T I W A L N A U K I

- Polskojęzyczna Wikipedia powstała 26 września 2001 r.
- 23 września 2006 w Warszawie odbędzie się bankiet z okazji 5-tych urodzin polskojęzycznej Wikipedii
- Liczba artykułów pl: ponad 290 tys.
(8 września 2006)
- Wikipedia jest jednym z 10 najchętniej oglądanych serwisów w Polsce (Gemius, grudzień 2005).

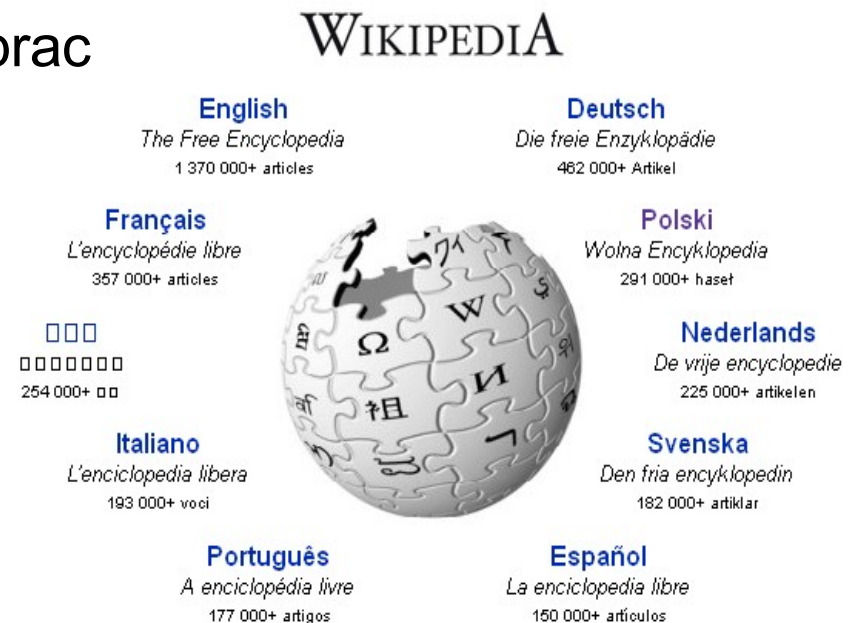

Cechy szczególne

D O L N O Ś L A S K I F E S T I W A L N A U K I

- Aktualna (np. status Plutona jako planety)
- Prosta w edycji
- Tworzona przez społeczność
 - Sprzyja współpracy
 - Nikt nie narzuca kierunku prac
- Wolnodostępna
- Wielojęzyczna

Kto zarządza Wikipedią?

D O L N O Ś L A S K I F E S T I W A L N A U K I

- Społeczność
- Wspomagana przez
 - Fundację Wikimedia (Wikimedia Foundation) i jej oddziały lokalne, w tym
 - Stowarzyszenie Wikimedia Polska
- Inne projekty Wikimedia
 - Wikisłownik (pl.wiktionary.org)
 - Commons (commons.wikimedia.org)
 - Wikicytaty (pl.wikiquote.org)
 - Wikibooks (pl.wikibooks.org)
 - Wikispecies (species.wikimedia.org)
 - Wikiźródła (pl.wikisources.org)
 - Wikinews (pl.wikinews.org)

Serwery Wikimedia, czyli gdzie to się mieści ?

D O L N O Ś L Ą S K I F E S T I W A L N A U K I

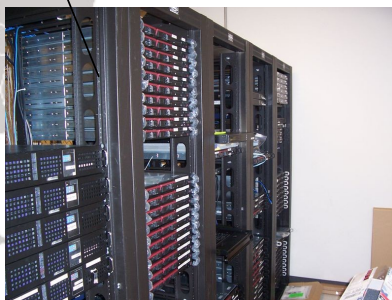
**Tampa,
Florida, USA**

**Amsterdam,
Niederlande**

**Seoul (Yahoo),
Südkorea**

Internet

- Datenbankserver
- Datenbankmirror
- Bilderserver
- Toolserver
- Suchserver
- Apache Webserver
- Load Balancer
- Squid Cache

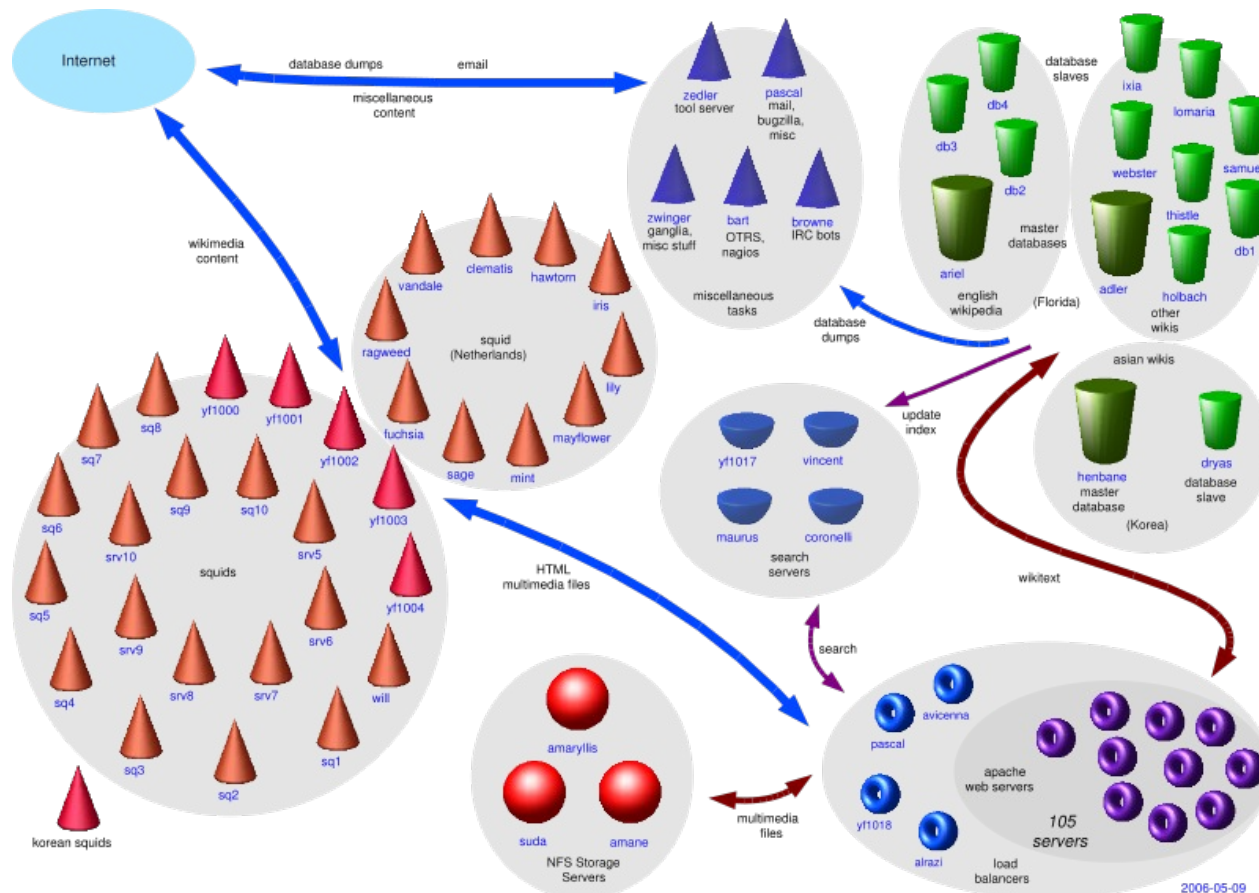

Oprogramowanie

D O L N O Ś L A S K I F E S T I W A L N A U K I

- MediaWiki (PHP, MySQL)
- Apache, Squid

Kto tworzy Wikipedię? (1)

D O L N O Ś L A S K I F E S T I W A L N A U K I

- **Uprawnienia użytkowników**
 - IP (edycja stron niezabezpieczonych)
 - Zalogowany użytkownik (+przesyłanie plików, przenieś)
 - Administrator (+usuń, cofnij, za/odbezpiecz, za/odblokuj)
 - Biurokrata (+nadanie uprawnień administratora, biurokraty, zmiana nazwy użytkownika, flaga bota)
 - Checkuser (+sprawdzenie adresu IP zalogowanych użytkowników)
 - Steward (+nadanie uprawnień biurokraty, stewarda, odbieranie uprawnień)

Kto tworzy Wikipedię? (2)

D O L N O Ś L Ą S K I F E S T I W A L N A U K I

■ Użytkownicy

- **Wiek:** 9-70 lat (30% 18-22 lat, 30% 23-33 lat)
- **Miejsce zamieszkania:** PL: 80.1%, NL: 5.2%, AU: 4.5%, DE, IT, FR, US, CZ < 2%
- **Wykształcenie:** podstawowe, średnie, wyższe, st. nauk.: doktor, profesor

■ Liczba

- **Użytkowników:** ponad 66 tys. (ok. 160-200 nowych dziennie)
 - Aktywni: ok. 1,4 tys. (edycje > 4 razy w mies.), 600 (edycje > 4 razy w tyg.)
 - Bardzo aktywni: ok. 290 (edycje > 100 razy w mies.)
- **Administratorów:** ok. 90 aktywnych
- **Biurokratów:** 6
- **Stewardów:** 2

Kto tworzy Wikipedię – przykładowe kategorie

D O L N O Ś L A Ś K I F E S T I W A L N A U K I

- Wikipedysta (pisze i rozwija artykuły)
- WikiGnom (dużo drobnych poprawek)
- Wikipedioholik (za dużo czasu spędza na Wikipedii)
- Specjalista (zajmuje się wąską dziedziną)
- Encyklopedysta (posiada wiedzę ogólną)
- Delecjonista / Inkluzjonista
- Pseudo-wikipedysta (tylko dyskusje, własna strona)
- Troll (prowokuje i rozgrzewa spory)
- Wandal (niszczy pracę innych)

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Kategorie_piszących_na_Wikipedii

Pięć filarów Wikipedii

D O L N O Ś L Ą S K I F E S T I W A L N A U K I

- Encyklopedyczność, brak twórczości własnej
- Neutralny punkt widzenia (NPOV)
- Wolne źródło wiedzy (licencja GFDL, nie naruszać praw autorskich)
- Wikietykieta (żadnych osobistych ataków, chłodne nastawienie)
- Brak sztywnych zasad (śmiało modyfikuj strony)

Czym Wikipedia nie jest?

D O L N O Ś L Ą S K I F E S T I W A L N A U K I

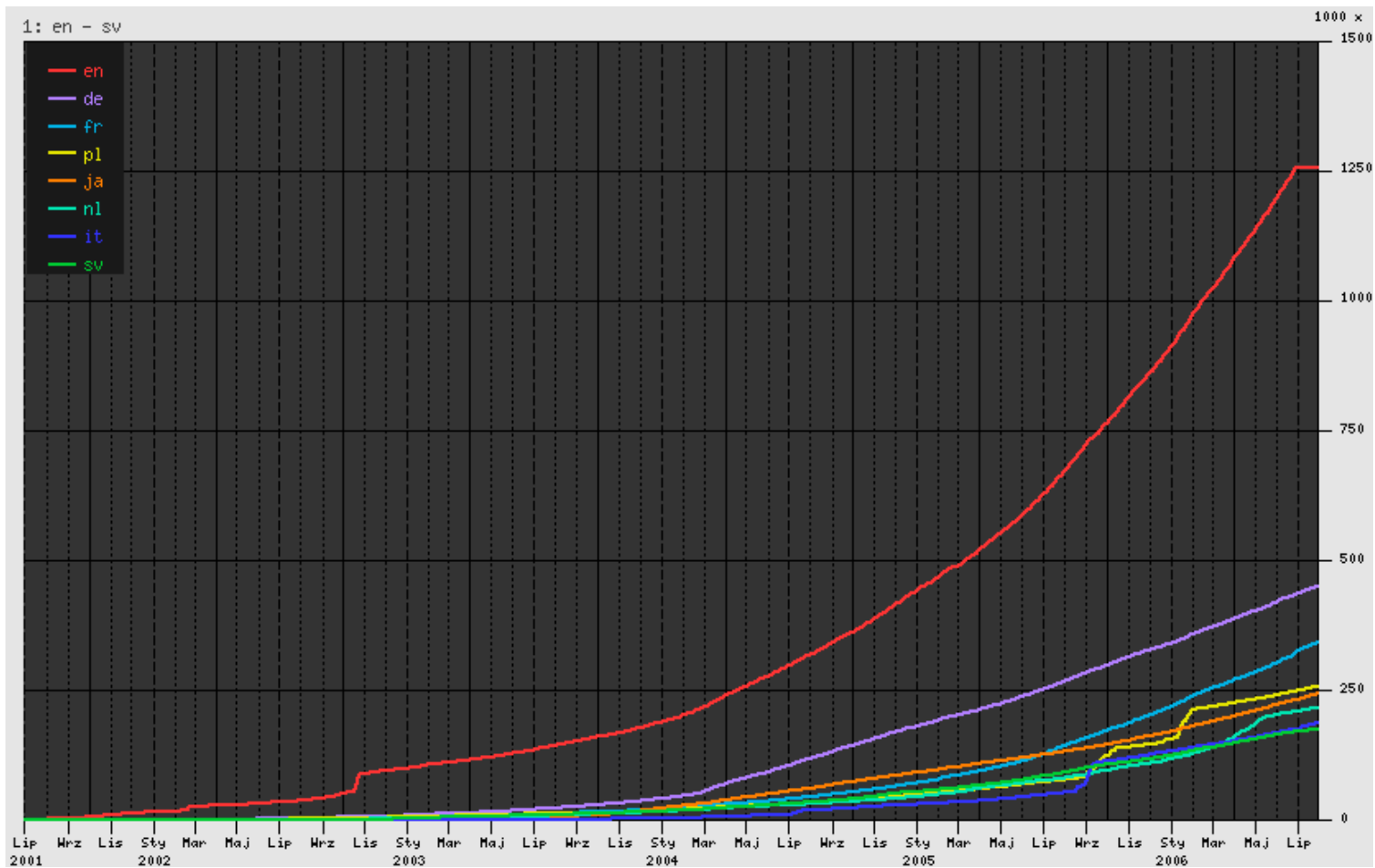
- Forum dyskusyjnym
- Tubą propagandową lub miejscem na reklamę
- Miejscem do umieszczania swojej twórczości (artystycznej, wyników badań)
- Kolekcją linków lub cytatów
- Słownikiem
- Źródłem specjalistycznej wiedzy naukowej
- Źródłem gotowych wypracowań

Statystyki (1)

D O L N O Ś L A S K I F E S T I W A L N A U K I

■ Przyrost liczby artykułów

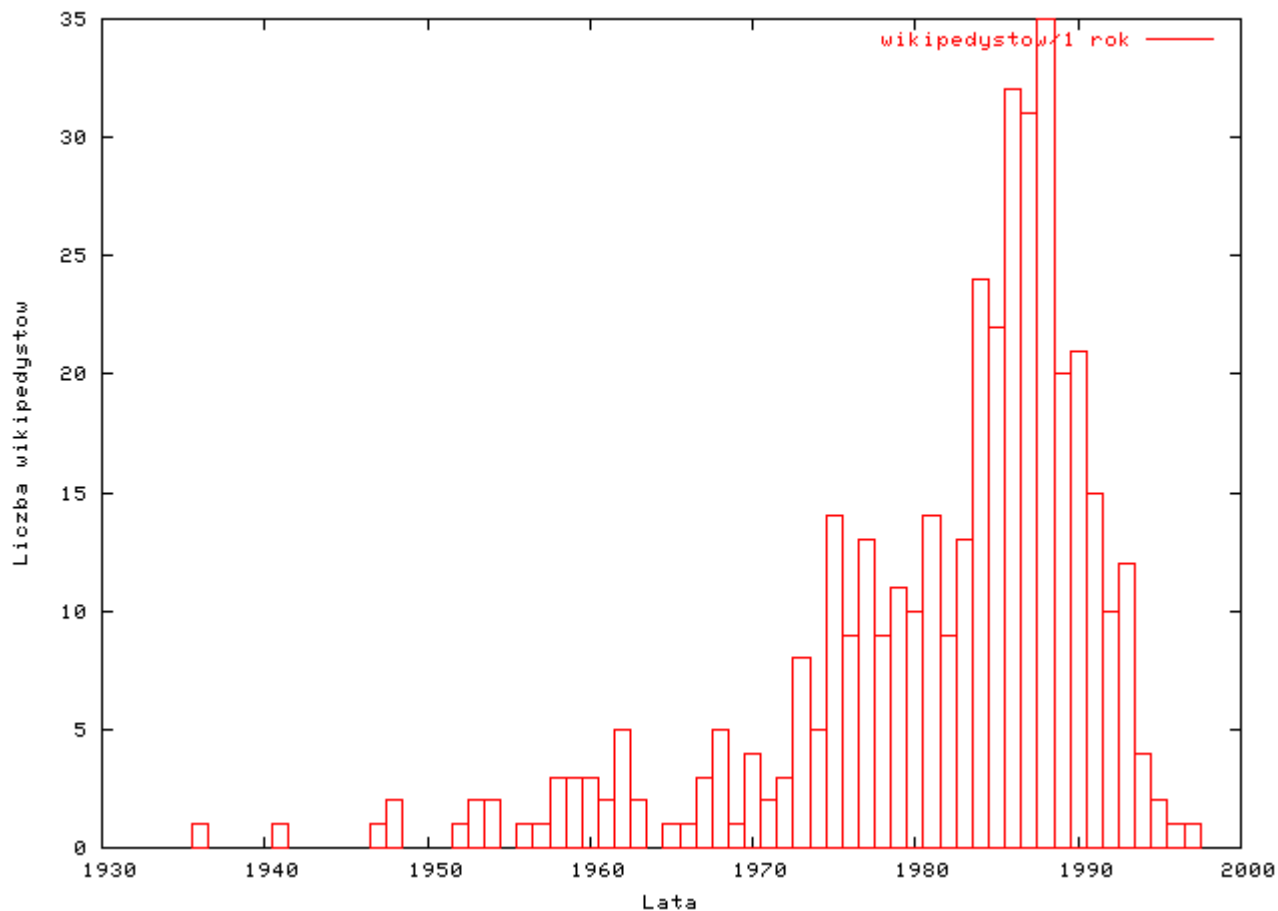

Statystyki (2)

■ Zadeklarowany rok urodzenia wikipedystów

Liczba wikipedystów urodzonych w kolejnych latach

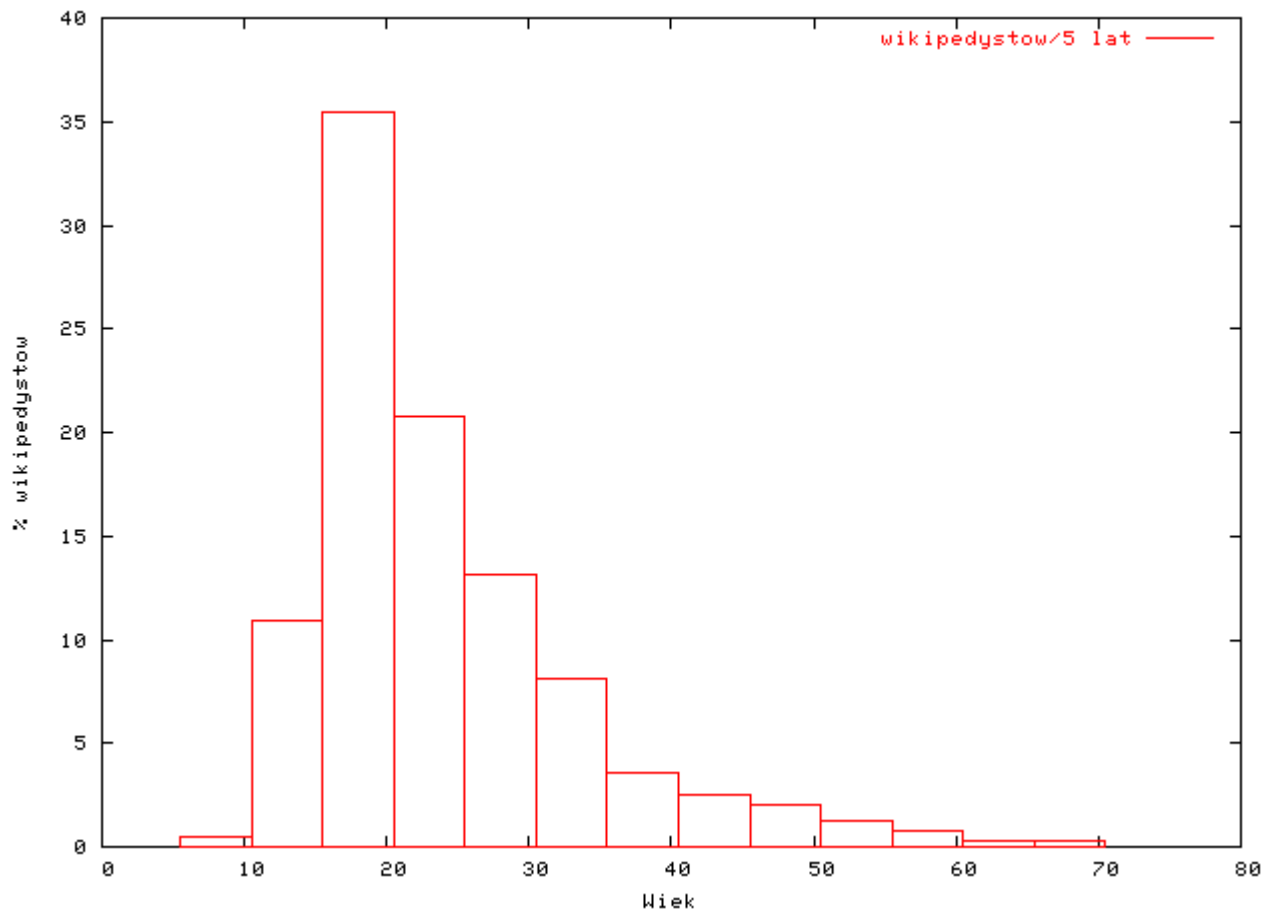
Źródło danych: http://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Wikipedyści_według_roku_urodzenia

Statystyki (3)

■ Zadeklarowany wiek wikipedystów (% , co 5 lat)

Procent wikipedystów w danym wieku (co 5 lat)

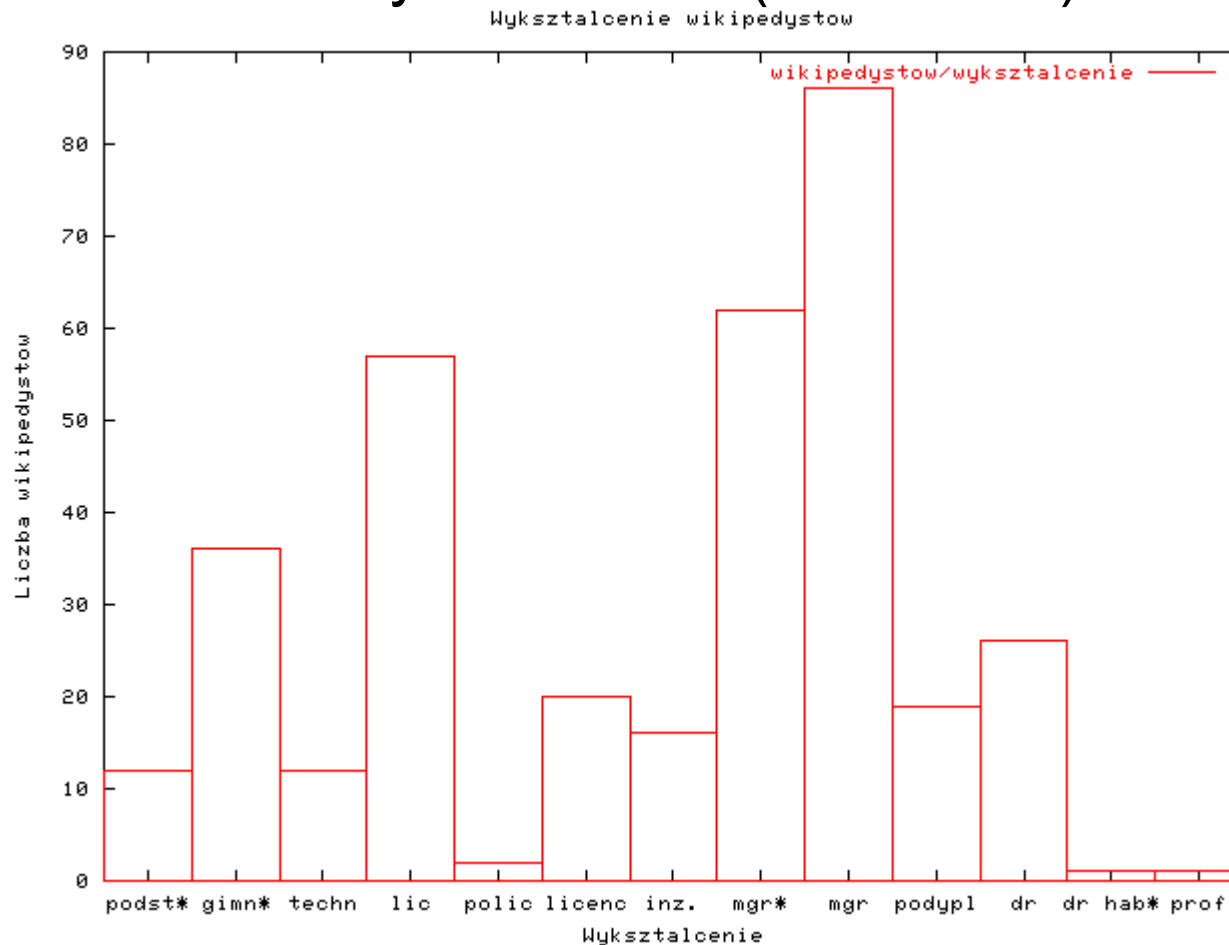
Źródło danych: http://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Wikipedyści_według_roku_urodzenia

Statystyki (4)

D O L N O Ś L A S K I F E S T I W A L N A U K I

■ Zadeklarowane wykształcenie (* w trakcie)

Źródło danych: http://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Wikipedyści_według_wykształcenia

Wandalizmy i inne problemy

D O L N O Ś L Ą S K I F E S T I W A L N A U K I

- Wandalizm to świadome działania dokonywane w złej wierze i mające na celu obniżenie jakości Wikipedii ¹⁾
- Trolling to wysyłanie wrogich, obraźliwych lub kontrowersyjnych wiadomości na jedno z publicznych "miejsc" w Internecie
- Spamowanie artykułów i stron dyskusji
- Wojny edycyjne i konflikty

1) Źródło: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Wandalizm>

- Techniczne
 - Historia edycji
 - Ostatnie zmiany
 - Obserwowane
 - Przyciski cofnij, zabezpiecz, zablokuj
- Organizacyjne
 - Patrowanie ostatnich zmian
 - System ostrzeżeń {{test}}
 - Abuse
 - Szablony DoPracowania, DoWeryfikacji, Kontrowersja, itp.
- Boty
 - Sprawdzają np. brak kategorii, wulgaryzmy, zbyt krótkie hasła

Jak korzystać z Wikipedii? (1)

- Wyszukiwanie
- Linki

artykuł | dyskusja | tekst źródłowy | historia i autorzy

Wszyscy aktywni uczestnicy projektów Wikimedia mogą zagłosować w wyborach do Rady Powierniczej

Strona główna

Witamy w Wikipedii – wolnej encyklopedii, którą każdy może redagować.

W polskiej wersji (uruchomionej 26 września 2001) mamy już **295 045** haseł.

NAUKA • NAUKI PRZYRODNICZE • NAUKI SPOŁECZNE • NAUKI HUMANISTYCZNE • MATEMATYKA
KULTURA • RELIGIOZNAWSTWO • BIOGRAFIE • TABLICE

INDEKS HASEŁ • INDEKS KATEGORII • INDEKS BIOGRAFII • WSZYSTKIE HASŁA • PRZEJŚCIE

Aktualności

19 września 2006

- Zatrzymany poprzedniego dnia przez CBS były minister skarbu Emil Wąsacz został zwolniony za kaucją.
- Wikisłownik, siostrzany projekt Wikipedii, ma 50.000 haseł (Wikinews)

16 września 2006

Czy wiesz, że...

Z *najnowszych artykułów Wik*
... były republikanin **Jim Jeffor** jedynym niezależnym członkiem amerykańskiego senatu?
... w języku angielskim zbudow homonimów zdanie "**Buffalo I buffalo buffalo Buffalo buffal**"

wyszukaj

kliknij w link

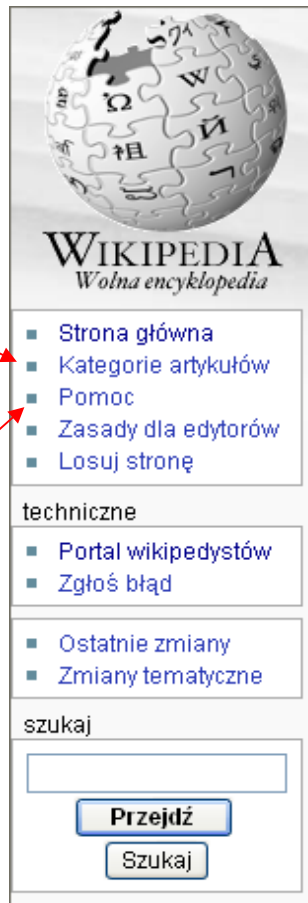

Jak korzystać z Wikipedii? (2)

- Kategorie i indeksy
- Pomoc

zajrzyj na stronę z kategoriami

zajrzyj na strony pomocy

WIKIPEDIA
Wolna encyklopedia

- Strona główna
- Kategorie artykułów
- Pomoc
- Zasady dla edytorów
- Losuj stronę

techniczne

- Portal wikipedystów
- Zgłoś błąd

- Ostatnie zmiany
- Zmiany tematyczne

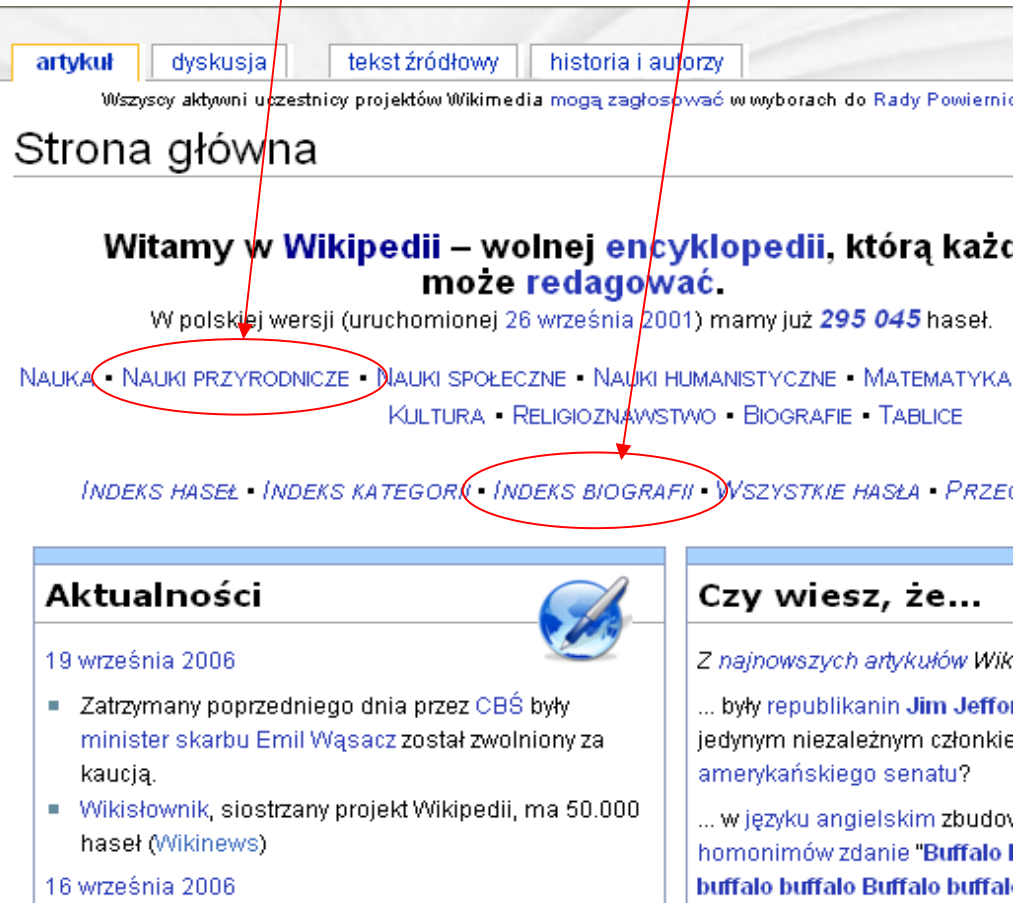
szukaj

Przejdź

Szukaj

kliknij w kategorię główną

kliknij w indeks

artykuł | dyskusja | tekst źródłowy | historia i autorzy

Wszyscy aktywni uczestnicy projektów Wikimedia mogą zagłosować w wyborach do Rady Powiernic

Strona główna

Witamy w Wikipedii – wolnej encyklopedii, którą każdy może redagować.

W polskiej wersji (uruchomionej 26 września 2001) mamy już **295 045** haseł.

NAUKA • **NAUKI PRZYRODNICZE** • NAUKI SPOŁECZNE • NAUKI HUMANISTYCZNE • MATEMATYKA
KULTURA • RELIGIOZNAWSTWO • BIOGRAFIE • TABLICE

INDEKS HASEŁ • *INDEKS KATEGORI* • **INDEKS BIOGRAFI** • *WSZYSTKIE HASŁA* • *PRZEK*

Aktualności

19 września 2006

- Zatrzymany poprzedniego dnia przez CBS były minister skarbu Emil Wąsacz został zwolniony za kaucją.
- Wikisłownik, siostrzany projekt Wikipedii, ma 50.000 haseł (Wikinews)

16 września 2006

Czy wiesz, że...

Z najnowszych artykułów Wik

... były republikanin **Jim Jeffor** jedynym niezależnym członkiem amerykańskiego senatu?

... w języku angielskim zbudow homonimów zdanie "**Buffalo I buffalo buffalo Buffalo buffal**

Jak korzystać z Wikipedii? (3)

link do artykułu
o pokrewnej tematyce

The screenshot shows a Wikipedia article titled "Rzeka okresowa". At the top, there are navigation tabs: "artykuł", "dyskusja", "edytuj", and "historia i autorzy". Below the tabs is a banner for the Wikimedia Foundation elections. The main text describes "Rzeka okresowa (periodyczna, sezonowa)" as a river that flows regularly during "opadów" (precipitation) and dries up during "porze suchej" (dry periods). It mentions that such rivers occur regularly during each precipitation period, unlike episodic rivers, and gives the example of the All-Arab river in Africa. A red circle highlights the link "Zobacz też: rzeka epizodyczna". Below the text is a globe icon and a note: "To jest tylko załączek artykułu z dziedziny geografii. Jeśli możesz, rozbuduj go." Another red circle highlights the category link "Kategorie: Załączki artykułów - geografia • Hydrologia". At the bottom, there is a "Powered By MediaWiki" logo and a note about the page's last modification on 13 September 2006 at 16:09. The footer contains the Wikimedia Foundation logo, the GNU Free Documentation License, and links for "Zasady ochrony prywatności", "O serwisie Wikipedia", and "Informacje prawne".

jeśli zauważysz błąd -
możesz go zgłosić

zobacz inne artykuły
z tych kategorii

Jak korzystać z Wikipedii? (4)

D O L N O Ś L Ą S K I F E S T I W A L N A U K I

Trochę praktyki

Dziękuję

D O L N O Ś L A Ś K I F E S T I W A L N A U K I

- Sebastianowi – za cierpliwość i wsparcie
- Polimerkowi – za przetarcie szlaku i wskazówki
- Irkowi – za pomoc po „aberracjach”
- WCSS – za udostępnienie sali i sprzętu

Treść niniejszej prezentacji udostępniona jest na licencjach:
Creative Commons Attribution Share-Alike (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>)
oraz GNU Free Documentation License (<http://www.gnu.org/licenses/fdl.txt>)

Logo i nazwa Wikipedia są zastrzeżonymi znakami Wikimedia Foundation, Inc.